

U 65/2012 vp

Valtioneuvoston kirjelmä Eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi huumausaineiden lähtöaineista annetun asetuksen (EY) N:o 273/2004 muuttamisesta

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään eduskunnalle Euroopan unionin komission 27 päivänä syyskuuta 2012 tekemä ehdotus neuvoston asetukseksi huumaus-

aineiden lähtöaineista annetun asetuksen (EY) N:o 273/2004 muuttamisesta sekä ehdotuksesta laadittu muistio.

Helsingissä 22 päivänä marraskuuta 2012

Peruspalveluministeri *Maria Guzenina-Richardson*

Sosiaalineuvos Tapani Sarvanti

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ**MUISTIO
EU/ 2012/****EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS HUUMAUSSAINEIDEN LÄHTÖAINEISTA ANNETUN ASETUKSEN (EY) N:O 273/2004 MUUTTAMISESTA****Yleistä**

Huumaussaineiden lähtöaineiksi kutsutaan laillisia tarkoituksia varten tuotettuja kemikaaleja, joita voidaan käyttää väärin laittomien huumaussaineiden tuotannossa. Rikolliset tuottavat lähtöaineita harvoin itse ja pyrkivät hankkimaan näitä aineita laillisen kaupan kautta.

Huumaussaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitonta kauppaa vastaan on tehty YK:n vuoden 1988 yleissopimus. Euroopan unioni on yleissopimuksen osapuoli ja pannut sen velvoitteet täytäntöön kahdella asetuksella. Toisella säädetään huumaussaineiden lähtöaineiden EU:n sisäisen kaupan valvonnasta, toisella ulkoisesta kaupasta.

Huumekauppiaat ostavat tarvitsemiaan huumaussaineiden lähtöaineita eri puolilta maailmaa ja hyödyntävät valvonnan heikkouksia. Tällä asetuksen (273/2004) muutosesityksellä pyritään poistamaan heroisiin tuotannossa keskeisen lähtöaineen etikkahappoanhydridin kulkeutuminen huumaussaineiden valmistukseen EU:n sisäisestä kaupasta. Muutosesityksellä laajennettaisiin rekisteröintivaatimusta koskemaan myös loppukäyttäjiä, kuten yrityksiä ja tutkimuslaitoksia. Tällä hetkellä rekisteröintivaatimus koskee ainoastaan etikkahappoanhydridiä markkinoille saattavia toimijoita. Vahvistamalla ja laajentamalla rekisteröintisäännöksiä säilytetään sisämarkkinoiden toimivuus. Samalla vahvistetaan jäsenmaiden yhdenmukaisia toimenpiteitä ja vältetään se, ettei toisistaan poikkeavia toimenpiteitä hyväksytä kansallisesti.

Esityksessä myös perustettaisiin huumaussaineiden lähtöaineiden eurooppalainen tieto-

kanta. Tietokannan perustamisen tavoitteena on yksinkertaistaa jäsenvaltioiden suorittamaa raportointia takavarikoista ja pysäytettyistä toimituksista. Samalla luotaisiin eurooppalainen rekisteri luvan saaneista ja rekisteröityneistä toimijoista ja käyttäjistä. Näin luokiteltuihin aineisiin liittyvien toimijoiden laillisuus voitaisiin todentaa nykyistä helpommin. Tämän lisäksi toimijat saisivat mahdollisuuden antaa toimivaltaisille viranomaisille tiedot luokiteltuihin aineisiin liittyvistä laillisista liiketoimistaan. Tietokanta yksinkertaistaisi jäsenmaiden ja toimivaltaisten viranomaisten mahdollisuuksia saada tietoa muiden jäsenmaiden laillisista toimijoista.

Esitys on johdonmukainen EU:n huumaussainestrategian (2005–2012) ja huumaussaineita koskevan EU:n toimintasuunnitelman (2009–2012) kanssa.

Kuulemiset ja vaikutusten arviointi

Asetuksen (EY) N:o 273 (2004) yleisenä tavoitteena on ehkäistä huumaussaineiden lähtöaineiden kulkeutumista laillisesta kaupasta huumaussaineiden valmistukseen vuonna 1988 tehdyn YK:n yleissopimuksen 12 artiklan mukaisesti. Asetuksella edistetään maailmanlaajuisia huumaussaineiden ja psykotrooppisten aineiden laittoman tuotannon ja kaupan torjuntaa. Samalla varmistetaan huumaussaineiden lähtöaineiden sisämarkkinoiden asianmukainen toiminta soveltamalla toimijoihin samoja yhdenmukaistettuja sääntöjä koko EU:ssa. Asetuksella ja sen muutosta koskevalla esityksellä minimoitaisiin laillisen kaupan tarpeettomia esteitä ja yrityksille

sekä toimivaltaisille viranomaisille aiheutuvaa hallinnollista rasitetta.

Komissio kuuli vuonna 2009 ja 2010 sidosryhmiä lähtöaineiden sisäkauppaa koskevan asetuksen täytäntöönpanossa ja esitti havaintonsa Euroopan parlamentille ja neuvostolle 7.1.2010 annetussa kertomuksessa. Jäsenvaltioita ja teollisuuden sidosryhmiä kuultiin vielä kahdesti vuonna 2010. Lisäksi kuultiin pk-yrityksiä, jotta heidän näkemyksensä loppukäyttäjinä tulevat huomioiduiksi. Säädöksen muutoksella on kolme kohderyhmää: valmistajat ja kauppiat (toimijat), loppukäyttäjät sekä jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset. Komissio tilasi ulkopuoliselta konsultilta tutkimuksen, jossa arvioitiin yksityiskohtaisesti yrityksille ja viranomaisille toimintavaihtoehtoista aiheutuvat hallinnolliset kustannukset.

Suomessa etikkahapon anhydridiä loppukäyttäjinä käsitteleviä toimijoita on vähän, joten Suomessa esityksen edellyttämät muutokset eivät kokonaisuutena aiheuta kohtuuttomia lisätoimia. Eurooppalainen tietokanta tehostaisi valvontaa sekä edesauttaisi toimijoiden ja loppukäyttäjien asetustenmukaisten, valvonnan kannalta merkityksellisten tietojen toimittamista toimivaltaisille viranomaisille.

Toissijaisuusperiaate

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklan 3 kohdassa vahvistettua toissijaisuusperiaatetta sovelletaan sikäli kuin esitys ei kuulu unionin yksinomaiseen toimivaltaan.

Esityksen tavoitteena on vahvistaa etikkahappoanhydridiä koskevia valvontatoimia, jotta estetään aineen kulkeutuminen EU:n sisäisestä kaupasta huumausaineiden valmistukseen. Tavoitteeseen ei päästä yksin jäsenvaltioiden toimin, vaan tehokkaampi valvonta vaatii unionin yhteisiä toimia.

Jos jäsenvaltiot toteuttavat omia erillisiä toimenpiteitään, ongelma voi siirtyä jäsenvaltiosta toiseen huumekauppiaiden hyödyntäessä ”heikointa lenkkiä” unionin markkinoilla. Erilaisten kansallisten toimenpiteiden yhdistelmä ei ole yhtä tehokas kuin yhdenmukainen lähestymistapa EU:n tasolla. Yhdenmukaista lähestymistapaa puoltaa jäsenvaltioiden ja alan teollisuuden kehotus ko-

missiolle toimia sisämarkkinoiden tasapuoliset toimintaedellytykset säilyttäen.

Suhteellisuusperiaate

Esitetyt muutokset ovat Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklan 4 kohdassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisia. Toteutuessaan muutokset ehkäisevät lähtöaineiden kulkeutumista laillisesta kaupasta huumausaineiden laittomaan valmistukseen tehostaen huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laittoman kaupan torjumista. Esityksen mukaiset muutokset eivät rajoita yhteisön markkinoiden laillista toimintaa.

Esityksen keskeiset säännökset

Esityksen mukaan etikkahappoanhydridin loppukäyttäjien olisi rekisteröidyttävä samalla tavalla kuin toimijoiden, jotka saattavat ainetta markkinoille. Samalla vahvistettaisiin rekisteröitymistä koskevia sääntöjä. Esityksessä ei laajenneta etikkahappoanhydridiin sovellettavaksi suunniteltuja säännöksiä muihin samaan valvontaluokkaan (luokkaan 2) kuuluviin luokiteltuihin aineisiin.

Lisäksi esitetään eurooppalaisen huumausaineiden lähtöaineiden tietokannan perustamista ja ylläpitämistä. Tietokannan avulla modernisoitaisiin jäsenvaltioiden tiedonkeruuta huumausaineiden lähtöaineiden takavarikoista ja pysäytetyistä toimituksista. Tämän lisäksi ylläpidettäisiin luetteloa huumausaineiden lähtöaineita EU:ssa laillisesti myyvästä tai käyttävistä luvan saaneista tai rekisteröidyistä toimijoista ja käyttäjistä. Toimijoille annettaisiin mahdollisuus toimittaa sähköisesti toimivaltaisille viranomaisille yhteenvedot luokiteltuja aineita koskevista liiketoimistaan.

Asetusmuutosluonnoksella mukautetaan lisäksi asetuksen (EY) N:o 273/2004 entisiä komitologiasäännöksiä niin, että ne ovat Lisabonin sopimuksen uusien sääntöjen mukaiset. Esityksellä siirretään komissiolle valtaa antaa delegoituja säädöksiä asetuksessa tarkemmin määritellyistä asetuksen soveltamiseen liittyvistä yksityiskohdista.

Lisätietoja

Ehdotettuun säädökseen sisältyy siirtymäkausi, joka koskee etikkahapponanhydridin loppukäyttäjiin sovellettavan uuden rekisteröimisvaatimuksen voimaantuloa. Ehdotettuun säädökseen sisältyy myös uudelleentarkastelulauseke sen arvioimiseksi, onko muutetulla asetuksella pystytty tehokkaasti estämään etikkahapponanhydridin kulkeutuminen huumausaineiden valmistukseen.

Ehdotuksen käsittely Euroopan unionissa

Ehdotus on valmisteltu komission lähtöainetyöryhmässä. Asian käsittely on aloitettu neuvoston tulliliittotyöryhmässä.

Kansallinen käsittely

Jaosto 39 kirjallinen menettely 8.11.–15.11.2012.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Esityksen mukaiset asetusmuutokset eivät edellytä kansallisia voimaansaattamistoimenpiteitä tai lainsäädäntömuutoksia eikä niillä ole vaikutuksia Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Esityksen mukaisesti ehdotuksella ei ole vaikutusta Euroopan unionin talousarvioon, koska ehdotetun toimen täytäntöönpano ei edellytä lisäresursseja. Eurooppalaisen tietokannan toteutukseen tarvittavat resurssit sisältyvät jo määrärahoihin, jotka on myönnetty talousarviomenettelyn aikana sisämarkkinoita koskevasta budjettikohdasta. Sen vuoksi sillä ei ole talousarviovaikutuksia niiden määrärahojen lisäksi, jotka on jo ennakoitu tuleviksi vuosiksi komission virallisessa ohjelmasuunnittelussa.

Kansallisesti muutoksella ei tämänhetkisen arvion mukaan ole taloudellisia vaikutuksia.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto voi hyväksyä esityksen. Valtioneuvosto pitää tärkeänä huumausaineiden lähtöaineiden valvonnan tehostamista.

Oikeusperusta

Tämän ehdotuksen oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 114 artikla, jossa asetetaan tavoitteeksi sisämarkkinoiden toteuttaminen siten, että samalla varmistetaan ihmisten terveyden ja ympäristön suojelun korkea taso.